

Bakalářský stupeň

Cílem kursu je obeznámení se základními proudy Nauky o rozvoji (Developmental studies) od jejich počátků v 50. letech (Škola modernizace), přes Školu ekonomické závislosti, 'humanistický obrát' (mikro-rovina) až po Teorii světového systému (Wallerstein) a navazující proudy v 90. letech v kontextu intenzivní diskuse o globalizaci. Předmětem zájmu bude nejenom heterogenní souhrn vědění, ale i jednotliví aktéři a jejich role při prosazování nových úhlů pohledu na problematiku prostoru, který byl západním světem konstruován jako 'třetí svět'. Samostatně bude diskutována problematika vzdělávání a úloha žen v rozvoji. V kontextu 90. let bude pozornost věnována nejenom různým aspektům globalizace (sociální, ekonomické, politické), ale hlavně jejích důsledkům – utváření globální občanské společnosti a jejich odpovědi na výzvy globalizovaného světa.

I. blok

Úvod do problematiky:

- a. postavení nauky o rozvoji vzhledem k ostatním vědám.
- b. koncept 'třetího světa', orientalismus (Edward Saïd), vynález (ne)rozvoje (development/maldevelopment), kolonizace myslí. Crush, Raff Carmen, Rahmen, Todaro.

Četba: Escobar, A.: The making and Unmaking of the Third World through Development, in: Rahmen, M. (ed.): *The Post-development Reader*. Zed Books, London. 1997. Escobar, A.: 'Development Planning' (64-76) in: Corbridge, S. (ed.): *Development studies reader*, London, 1995.

B. Škola modernizace I & klasické modernizační studie

funkcionalismus, evolucionismus; Levy, Smelser, Rostow, Coleman; McClelland, Inkeless.

Četba: Shanin, T.: The Idea of Progress, in: Rahmen, M. (ed.): *The Post-development Reader*. Zed Books, London. 1997.

C. Škola modernizace II : kritika & Nové modernizační studie: Davis, Huntington, Banuazizi, Lipset, dominantní klasifikace rozvíjejících se zemí, indexy. Četba: Lipset, S.M.: 'Economic Development and Democracy' (27-63), in: Political Man. Garden City, Anchor. 1963.

D. Škola ekonomické závislosti I: kontext & intelektuální zázemí. Manifest ECLA, Frank: vztah metropole-satelitů, Dos Santos: struktura závislosti, Amin: přechod k periférnímu kapitalismu, Baran: kolonialismus v Indii.

Četba: Frank, A.G.: The Development of Underdevelopment in: Corbridge, S. (ed.): *Development studies reader*, London, 1995.

E. Škola ekonomické závislosti II: klasické studie Školy ekonomické závislosti –autoři *Monthly Review*: past dluhů v LA, Landsberg: výrobní imperialismus ve Východní Asii, Cardoso: přidružený rozvoj v Brazílii, O'Donnell: byrokraticko-autoritativní stát v LA, Evans: trojitě spojenectví v Brazílii v 80. letech. Četba: Streeten, P.: 'Structural Adjustment: A Survey of the Issues and Options, in: Corbridge, S. (ed.): *Development studies reader*, London, 1995.

II. blok přednášek

F. Mikro-rovina jako alternativa: zakoušení reality jako základ pro promýšlení rozvoje, dimenze mikro-roviny: rozvoj čeho, kým, pro koho a jakým způsobem. Četba: Esteva, G.,Prakash, M.S.: From Global Thinking to Local Thinking, in: Rahmen, M. (ed.): *The Post-development Reader*. Zed Books, London. 1997. Llosa, M.V.: Foreword to 'The Other Path: The invisible Revolution in the Third World' by Hernando de Soto, in: Corbridge, S. (ed.): *Development studies reader*, London, 1995.

G. **Teorie světového systému, Wallerstein, Globální občanská společnost, nová sociální hnutí**, Četba: Wallerstein, I.: *The Capitalist World Economy*. New York: Cambridge Press, 1979. Anheier, H.; Glasius, M.; Kaldor, M.: *Introducing Global Civil Society*, in: *Global Civil Society Yearbook*, přístupno na: www.lse.co.uk, odkaz Yearbook I, chapter 1.

H. **Ženy a rozvoj**, Simmons, P.: 'Women in Development': a Threat to Liberation, in: Rahnem, M. (ed.): *The Post-development Reader*. Zed Books, London. 1997. (Selective Silence, a feminist encounter with environmental discourse in colonial Africa), in: Crush, J.: *Power of Development*. Routledge, London. 1995).

9. **vzdělání a rozvoj**, problematika vzdělávání, curricula, vzdělání jako motor rozvoje? Četba: Education as an Instrument of Defoliation: A multi-Voice - report, in: Rahnem, M. (ed.): *The Post-development Reader*. Zed Books, London. 1997. Shiva, V.: *Western Science and Its Destruction of Local Knowledge*, in: Rahnem, M. (ed.): *The Post-development Reader*. Zed Books, London. 1997.

10. **Na cestě k post-rozvoji?** Perspektivy a dilemata. Četba: Towards Post-Development: Searching for Signposts, a New Language and New Paradigm, in: Rahnem, M. (ed.): *The Post-development Reader*. Zed Books, London. 1997. Bauer, P.: 'Foreign Aid: Central Component of World Development?', in: Corbridge, S. (ed.): *Development studies reader*, London, 1995.

Literatura:

A. základní (obě čítanky k dispozici prezenčně ve studovně FSS, čteny jsou vybrané kapitoly):

- Corbridge, S. (ed.): *Development studies reader*, London, 1995.
- číst se budou pouze vybrané kapitoly.
- Rahnem, M. (ed.): *The Post-development Reader*. Zed Books, London. 1997.

B. rozšiřující, nepovinná:

- Carmen, R.: *Autonomous Development, Humanizing the Landscape*. London, Zed Books, 1996.
- So, A. Y.: *Social Change and Development*. Sage Publications, London. 1990.
- Todaro, M.P.: *Economic Development*. Addison-Wesley, New York. 1997.
- Wohlmeyer, H.; Quendler, T.: *The WTO, Agriculture and Sustainable Development*. Greenleaf Publishing, 2002. (ve studovně FSS: M-5-37)
- Crush, J.: *Power of Development*. Routledge, London. 1995.
- Preston, : *Development Theory*
- Young, R.: *White Mythologies*. Routledge, London. 1990. (7. kap. Diorienting Orientalism).
- Braidotti, R.; Charkiewicz, E.: *Women, the Environment and Sustainable Development. Towards a Theoretical Synthesis*.
- Coetzee, J. (ed.): *Development is for People*, Southern Book Publishers, Johannesburg, 1989.
- Baker, G.: *Civil Society and Democratic Theory*. Routledge, London, 2002.
- Wallerstein, I.: *The Capitalist World Economy*. New York: Cambridge Press, 1979.
- Lipset, S.M.: *Political Man*. Garden City, Anchor. 1963.

III.